

Logotyp 	Nazwa instytucji Muzeum Ustrońskie	
Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Księga Protokołów Kółka Rolniczego Ustroń – Hermanice zaczęta 4 marca 1906 r		
Ilość stron oryginału 46	Ilość skanów 46	Liczba plików publikacji 95
Autor praca zbiorowa	Wydawnictwo / zakład fotograficzny Kółko Rolnicze Ustroń – Hermanice	Skan okładki
Miejsce wydania Ustroń	Rok wydania / Data powstania 1906-1918	
Sygnatura ---	Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) księga	
Wymiary (wys x szer) 40 x 26 cm	Stan zachowania ---	
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>Ustroń do końca I wojny światowej, Dom radny (Ratusz), gospoda Ewy i Ludwika Staszko, Jerzy Śliwka, Jan Poncza, Andrzej Szczepański, Jerzy Michejda, Jan Stec, Paweł Stec, Adam Sikora, Jerzy Kubok, Paweł Drozd, Jerzy Nowak, Józef Gabzdyl, Jan Malec, Paweł Miech, Jan Wantuła, Adam Fusek, Andrzej Śliwka, Paweł Lipoczan, Paweł Nikodem.</p>		<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p> <p>Księga zawiera protokoły z walnych zebrań oraz posiedzeń Kółka Rolniczego Ustroń – Hermanice, odbywających się w sali ratuszowej oraz gospodach prywatnych. Zawiera bilans dochodów i rozchodów od 1900 r. Jest w niej mowa o takich przedsięwzięciach jak wspólne zamawianie nasion, prelekcje dotyczące ogrodnictwa i sadownictwa, dokształcanie rolników w kwestii nawozów, zakup maszyn rolniczych dla wspólnego użytku, zakładanie szkółek leśnych, modernizacja archaicznych metod uprawy ziemi.</p>
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuznia, letnicy itp.)</p> <p>Ustroń, Kółko Rolnicze Ustroń – Hermanice, czasopismo „Rolnik Śląski”, zwiększenie wiedzy ówczesnych rolników odnośnie rolnictwa, sadownictwa i obsługi maszyn rolniczych, sposoby zapobiegania kłeskom głodowym, maszyny i narzędzia rolnicze na początku XX w.</p>		
<p>Prawa autorskie</p> <p>---</p>		

*Lista Protokół
Kółki Polnigo
Historii Rumunia.
Zaczeta 4. marca 1906.*

11
Kotko Polnice

Lstroi - Hermanice.

Od 4. marca 1926 -

Spis roślin w roku 1906.

Protokół

z dnia 4. marca 1906,

spisany przy Walnem Zebraniu Kółka Rolniczego w Ustronie, które się odbyło w sali ratuszowej - pod przewodnictwem prezesa Kółka p. Józego Śliwki.

Obecnym było 26 członków.

Przewodniczący zajął posiedzenie i prosił kasjera pana Jana Ponczę do sprawozdania rachunkowego.

Pan Poncza oświadczył, że poda rachunek za kilka lat a zwłaszcza rachunek w roku 1900, ponieważ rachunki te są z sobą w łączności.

Poczem czytał protokół za pewnym dochodów i rozchodów;

Wyniki przedstawia się następująco:

Rok 1900 :	Dochód	2104 K
	Rozchód	
	<u>Gotówka</u>	235 K

Rok 1901 :	Dochód	1991 K
	Rozchód	
	<u>Gotówka</u>	368.76 K

Rok 1902 :	Dochód	1605.09 K
	Rozchód	
	<u>Gotówka</u>	481.19 K

Rok 1903 :	Dochód	531.19 K
	Rozchód	
	<u>Gotówka</u>	

Rok 1904	Dochód	
	Rozchód	
	<u>Gotówka</u>	

Rok 1905 :	(Dochód) Rozchód	838.85 K
	(Rozchód) Dochód	792.40 K
	<u>Nieobór</u> :	46.45 K

Stan majątku:

Kłtka należy się od członków
 Za nasiona
 Za sztuczne nawozy
 Razem - - - - - : 521 46 K
 Do tego udział w Kasie Raiff. : 13 67 K (2) 10 80 K (1)*
 535 13 K nawaga Michajły

Dług w kasie Raiff wynosi 279 85 K
 Więc gdyby sciążnięto u członków całą winną kwotę zostało by
 jeszcze po zapłaceniu długu w kasie Raiff. majątku dla
 Kasz Kłtka - - - - - 241 61 i udziału
 Sprawozdanie to wzięto temczasowo do wiadomości
 a wybranu rewizorami rachunków pp. Szepanickij
 Andrzeja i Michejła Jerrego.

W dalszym ciągu nastąpiło zamawianie i zapisywanie i
 zamawianie różnych nasion. A ponieważ pan
 Ponora osiadłszy i nadal nie może się zajmo-
 wać nijakimi sprawami Kłtka, więc wybranu
 Kupca pana Andrija Szepanickiego za zawiadroczy i
 gospodarzem w sprawie nasion i innych
 zamowien. -

Następnie wybrano przystąpiono do wyboru Wydziału.
 Prewodniczący proponit do przeprowadzenia sken-
 tynium pp. Ponora, Szepanickiego i Sztrichtyjskusa.
 Wybór sział się kartkami: Ostano 2j. kartek.
 Wynik był następujący wybranymi zostali: Pp.
 Matula Paweł 20 głosami
 Głotka Jerry 18 5
 Szepanickij Andriej 18 4
 Chaworka Paweł 16 3
 Litwra Adam 14 4
 Stec Jan 12 3
 Stec Paweł 11 4

Wszyscy wybór przyjęli.
 Następnie zebranie podziękowało przez postanie ex miejsce
 długotletniemu Kaszerowi, a dawniej prezessorowi, panu Jawowi

Ponczowi za bezinteresowne popieranie celów Kółka, za poświęcenie się dwuletnią, często niewdzięczną pracą, dla spraw Kółka.

Jan Ponca obiecał w sprawie ściągnięcia resztów wyżej wyharanych być i nadal Wydziałowi pomocnym.

Przy wnioskach i życzeniach przyjęto do Kółka pp.: Jerzego Lipowczana №304 i Jana Krywonina №439 obaj z Ustronia.

Morison ter duri o maszynę do siania konicyrny i w trymer, ale do przytywnych uchwyt w tascie nie przyjęto. Jedynie zgodzono się na to by Kółko na swoje koszty, szopkę gdzie stoi trymer u pana Pawła Lipowczana do to wydelować i wogóle radykalnie naprawić. -

(Na zakończeniu pan prezes Józef Śliwka) Na życzenie Kółka otwierając postanowiono uprosić redakcję „Ruchka Głaskiego” by gazecie przysłała w więcej ilości parówek u tak do Hermanie — odbiorca Kubiak

- Pohana — " Kier. n. Głajcar Jan
- Józef Ustron — " Puczek
- Dobry Ustron — " p. Matula
- Zawodzie Dolne — " Leticzowski Jan
- Zawodzie Górne — " Malec Jan
- Goje — " Hławczak Paweł
- Wykurwina — " Słec Paweł

Na zakończeniu prezes pan Józef Śliwka dyskutował ze sądownie, rachował do solidarnej pracy zawodowej, bo tylko tym sposobem, mógł się osiągnąć cele Kółka, a mianowicie polepszenie bytu członków Kółka. Wzorem sąkupniot przedwie.

Ustroniu, 4. marca 1906. Przewodnicząc sekretarzem: Jerzy Michajta

Przebieg

o posiedzeniu Wydziału Kółka roku obecnego na dniu 6/III 906 w lokalu p. Śliwki.

Przewodniczący:

Śliwka Jerzy, Słec Jan, Słec Paweł, Sikora Adam, Szczępanowski Ludwik, Matula Paweł.

Do zagajenia nastąpiło ukonstytuowanie się Wydziału nowego resp. funkcyjnarystów tegoż.

Przewodniczącym wybrano kandydata skądś skrupylnie następujący wyrok:

Przewodniczącym: Śliwka Jerzy.

i. Luzyca tego.

Pracownik: Szerepanski Andrzej

Sekretarz: Matula

Bibliotekarz: Stec Pawel

Janowie: Sikora Adam; Hlawiska Piotr
Weszarowie.

Polecono w dalszym ciągu przeprowadzenie
statutku nasion p. Szerepanskiemu
oznaczyć w jaki sposób się rozdzielać i
złacić mają, oznaczono też na lato
praca polowania nasion.

Weryfikowano przystąpienie członków nowych.

Sygnatura Neumanna Cichego Jana

To umawianiu kwestyci innych kawortowych
przewodniczący kambrat posiedzenie

J. W. Astronim 10/10 906.

Pratuly
Sekretarz.

Protokot

z dnia 8. kwietnia 1906

spisany z upomniugami dżurnikami Kółka rolniego w obecności rewizorów pp. Jana Szepanińskiego i Józef Widojedy.

Na upomnienie rozstrzałe między 1-8. kwietniem stawali się następujący dżurnicy:

- 1) Papierni, Kwaśce - zapłacił - - - - - 6 złorów
- 2) Płanowski Paweł - zapłacił - - - - - 4 " "
- 3) Gajdźca Jan. - do - - - - - 3 " 50 k (aktówka za 3/4 r. 1904 i za rok 1905)
- 4) Dźwiedź Jan. - do - - - - - 7 " -
- 5) Cichy Jan N° 359 " - - - - - 12 " 96 k (na 28 k)
- 6) Krysta Jan " - - - - - 8 " jako wkładka a krotka, całość do dżurki za narona w kwocie 43.98 zł trzierdzi, że zapłacił u p. Lipowiana Pawła; - ułożono z nim, że musi od pana Ponczy, jako domniemnego kasyera Dżurnicy potwierdzenie iż w istocie nie winien nic jest. -
- 7) Kolesa Jan przynaję dżur 6 zł i cha w krotce zapłacił.
- 8) Szturcowa Jan ze Zawodzia uwnaję dżur 25.18 zł zapłacił.
- 9) Stanierek Józef przynaję dżur 4 zł całość 2 zł trzierdzi że zapłacił w roku 1905 u pana Ponczy panu; - (i że dostał krotkę, która, upobł) dat 4 zł
- 10) Kławińska Paweł przynaję dżur 48 zł i zapłacił.
- 11) Kwoźci Józef, przynaję dżur 6 zł i zapłacił.
- 12) Cichy Andrzej ³⁵⁹ podpisał oświadczenie, że brat narona u 54.04 zł. ale trzierdzi że to prawnie zapłacił syn Jan. -

Rewizorowie postanowili tych dżurników, którzy się nie stawili upomnieć jeszcze raz a złożyć jeza adwokata.

Mstewi, 8. / 4. 1906.

Józef Widojedy

Protokot

z dnia 10. czerwca spisany przy umowie z

dżurnikami Kółka rolniego.

- 1) Cichy Józef N° 260 Zakrzewo obowiązuje, iż do zapłacenia 4. 68 zł ^{siema} całość.
- 2) Szturcowa Jan (zobowiązuje się zapłacić 26.58 za narona 26 zł wkładki. -
- 3) Goryška Józef N° z pólki. Zapłacił narona 24 zł. - wkładka trzierdzi że zapłacił panu Ponczy.
- 4) Szarce Jan N° 223 zobowiązuje się zapłacić narona 9.80 zł wkładki 14 zł
- 5) Szturcowa Paweł N° 238 trzierdzi, że zapłacił narona (18.80 zł) wkładka 6 zł Ponczy. -

- 6) Fober Jerry przyznaje dług i obowiązuje ich zapłacić za ^{sztukami nawiąz} ~~na~~ ~~warunki~~ 15.40 zł
- 7) Słowa Wacław Hermaszewski. zapłaci 53.40 za sztukami nawiąz. a 4 zł ~~szkadek~~
- 8) Baunel Marol za sztukami nawiąz 28.90 zł; obowiązuje ich zapłacić, wstawki przyznaje tylko 6 zł, które chce zapłacić. -
- 9) Foudrak Franc 8.92 zł zapłacić za sztukami nawiąz.
- 10) Błotnicki Jan ⁴⁵⁶ zobowiązuje ich zapłacić wstawki 4 zł. -
- 11) Cholewa Jan ³³⁹ zapłacić 2 zł p. Matkowi. -
- 12) Cichy Jan z maty Ciwoniay. twierdzi że w 1903 nie należą do listy
- 13) Cielar Jan № 266 mimo listy rekomendacyjnej nie przyjął. (14 zł)
- 14) Gajdica Jan № 227 zapłacić 2 zł. -
- 15) Kuznetz Jerry zobowiązuje ich zapłacić 8 zł wstawki. -
- 16) Parzák Jerry zapłacić 10 zł wstawki. -
- 17) Słowa Jerry № 82 chce zapłacić 5 zł (zamierza 10 zł) z tym że gazeta go nie dołączyła regularnie.
- 18) Słowa Michal chce zapłacić 4 zł (zamierza 4) z tym razem udowodnił. -
- 19) Słowa Sadyj № 374 twierdzi, że w roku 1902 nie otrzymał gazety i pisał nie będzie (14 zł) natomiast jeżeli go gazeta ~~go~~ dołączyła będzie regularnie, że chce na przysłać chętnie zapłacić. -
- 20) Jacek Paweł twierdzi, że zapłacić P. Bruni wykasane 4 zł
- 21) Wankuta Jan zapłacić 2 zł wstawki i 2 zł wstępny. -

Więcej przez rewizję wstępno gotówki 85.46 zł
 Nadto uznali i obowiązuje ich, extensywnie zapłacić w ~~listach~~ ~~warunki~~
 czerwiec za nawiąz, sztukami nawiąz i wstawki - - - 344.88 zł
 Razem - - - 430.34 zł

Wykasane było u sturimków ~~warunki~~ nawiąz 525.46 zł
 Mniej zobowiązanych i uznanych 430.34 zł
~~144.79 zł~~
 Nie chcą zapłacić za nawiąz i sztukami nawiąz - - 91.12 zł
 z stare wstawki nie chcą zapłacić - - - 86.00 zł
 Razem 177.12 zł

Włostwin, 14.6.1906.
 Jerry Michajda
 Andrzejewski.

Protokół

z posiedzenia Kolka roln. Wstroi Hermanie
z dnia 14 sierpnia 1906

Mocą uchwały Wydziału Kolka oślytego na dniu
z lipca 1906 wystosowana została prośba do Gł.
Karsada T. roln. by rekrutował wydelegować
p. Drożdża z Fryzica jako prelegenta z gateri ogro-
dnictwa i sadownictwa na tutaj się zebranie.
Posiedzenie to odbyło się na dniu powyżej wymie-
nionym w obecności liczących słuchaczy ok 50.
w tutajszej sali ratowniczej.

Do zagajenia zebrańmi stowami przez przew. Pana
Sliwki przystąpiono obrasem do prelekcji.

P. Drożdż omawiał temat gospodarstwa ogrodnio-
produkcyjnego dzieląc go na gateri sadownictwa
i g. ogrodnictwa warzywnego. Wykł oparty na
demonstracjach rysunkowych i na faktycznem
przeprówadzeniu sposobów okulacji, uszlachetniania
ugrupowania użytkowego roślini rostał wycket.
przyjęto omowiony i z karadowoleniem przez
słuchaczy wystuchany. Potem nastąpiła
żywiona dyskusya, i to ze strony gospodryi
szczegolnie z gateri warzywnictwa.

W dyskusyi jednoczesnie szczegolnie wielki brak
przedsiębiorczosci z pola sadownictwa w Wstro-
niu i Hermanicach, a jako wyptył pozytywny
z prelekcji została ratowana szkółka drzewek
za pozwoleniem kierownictwa z tutajszym
ogrodzie szkolnym.

Do omowienia bieżących spraw wytrawo-
na p. prelegentowi podziękowaniu przez
powstanie z miejsc, a po niiskiem
wktórck zebraniu zakończono.

Wstroi dnia 14. sierpnia 1906

Matusz
sekretarz.

Protokół

z posiedzenia. Kółka rolniczego odbyte z drugiego
razem zwołaniu na dniu 22 marca 1907.

Posiedzenie to zwołane zostało na mocy uchwa-
ły Wydziału Kółka i określone jako posiedzenie
instrucyjne szczególnie pod względem działal-
ności Kółka w roku ubiegłym, tego Wydziału,
a głównie w celu uregulowania spraw finan-
sowych.

Relacje na posiedzeniu temu readał proleczony
sprawozdawca sekretarz Kółka, na następu-
jący temat.

Na posiedzeniu dzisiejszem nastąpiła potrzeba
omówić niektóre sprawy i sprawy, które w resztym
roku czy to w samym Kółku wewnętrznie, czy też
w Towarzystwie miejsce miały.

Wydział Kółka odbył 5 posiedzeń, które wyjątkowo
były w całości sprawami.

Prezawiamy je w krótkie sprawozdanie:

Przedewszystkiem sprawa finansowa była
w resztym latach bardzo opłakaną.

Tak: składowy dług, które Kółko miało up-
rzedzić w wkładki i t. d. Wydział o ile mógł
czynił starania około sanacji finansów
pod względem zaspokojenia potrzeb wierz-
sili i moim zdaniem, że zaradnik Towarzystwa
co do zwiększenia udziałów, przedstawiających
wscale pokasna, sume bo 104 K zostały
wyrownane.

Natomiast miał Wydział do ściągnięcia w kasie
wkładki, jakoteż i należności za nasionami
w sumie około 400 K. które w małej Tył-
ko części ściągnąć się udało, reszta została
moca, uchwaty energicznie ściągnięta.

2) Kółko zakupiło węgla bydo-
ca i ustawiło je z powodu uniknięcia
bezwzględnych kosztów ludzkiej i p. Kump-
holca i wzywa się członków i nieczłonków
by przysyła swoje bydo, aby wydatki na węg.

11

wynosić około 3000 promata morina amory
kawaś.

Na pyśnienia kółek będą w Rolniku ogłaszane
ogólne ceny i ceny wagi bytu, tak iż w przypu-
szeniu rolnik nie musi spolegać na cenie
podanej przez rzeźnika, ale sam będzie wiał
co chce.

Przekładanie wynosi u cłonków za sztukę
40h u niecłonków 80h.

3) Sprawa buhajów i kierownik reszty roku
nie posunęła się naprzód. Kierownik
nie mógł uczynić zadość prośbom cłonków
o buhaje, choć przyrzekł. Na rok 1907 będą
prawdopodobnie stać buhaje u Stesa Jana
Kawacki, Sikory Adama Hermaniś. Świrki
Jerzego na Polanie a kierownicy u Stawicki
Jawta, Łaje Bausela Karola, Cichego i Jasowca
nasz przyrównanej Yorkshire a nasza górki.

4) Wydział uchwałił dalej ratować secesyjnie
Jeżeli się po stronie rozpatrywać, możemy
raczej w jak smutnym stanie jest nasze
ogrodnictwo.

Tak więc Wydział powołał p. Drosda z Tryjicy
jako pomologa, a ten w jasnym i zrozumiałym
tym referacie amował dążeń i celów i potrzeb
by doboru i pielęgnacji sadownictwa. Kwestję
obcy nam w swojej pamięci.

Jako wynik tego referatu postanowił
Wydział sprowadzić około 200-300 drzewek
małych, ale nadających się do uszlachetnia-
nia, a kierownik p. Miłojda chętnie ob-
jął parę i drugą na secesyjnie, wychodząc
z założenia, że ogród szkolny ma też służyć
celom gospodarczym a skreślił nas robota
pat się chacie około niej aby pomatu rolników
rozpatrywać w secesyjnie w naszym okolic
z wyprobowaniem i przez pomologa pole-
canemi sortami, słuchaj i za drobne od-
składkami za drzewko.

Uwaga rgr. a radawolniew.

5) Sprawa hodowli drobin.

Jak wieny utworzyło się Towarzystwo hodowców drobin w Cieszyńcu.

Tasano wygra estonkór kotek do przysta, ucin
Wkładka 2A rocznie. Natomiast subwencjonuje
się estonkór w celu zaprowadzenia racjonal-
nej produkcji; podwoli drobin, rozdziela je
miedzy nich rozpladac kogutki lub utany
kucyk jak hodan, orpington, leghorn, i.
Tat sprawa u nas nie natrafila na wyrow-
nienie, bo dopiero dwaj estonkorie przystapili
ale mamy nadzieje, że rolnicy rozumieja
dawnosc sprawy hodowli drobin i popra-
dobre checi.

6) Rolnik. Jak wiadomo przeszedl rolnik z
nowym rokiem do posiadania: Hydrowictwa
Tow. rolniczego i oddal wyhodil w paszetek
samo i nie porostaji estonkora mis, jako
posylaci sobie pon do sikoty II.

W towarzystwie zmienilo się, ter nieso,
bo dotychczasowy sekretar glowny p. Fepur
ustapil a objal sprawy sekretar nowo-
my z wyksztalaniem wszechstronnie agr-
nomicznemu ktory objal sprawy towarzystwa.

7) Sprawa nawozów sztucznych:

Dotie i postepuje slabo. Nawozy spravada
p. Serepaniski jako kupiec na w Tasnu,
reke i u niego ter można przekonac się
o prawdziwosci analizy nawozów i
takowe odbierac.

8) Wykrs kwartal drisiejsze posiadzenie z tym
celu, i wresniej aby rolnicy mogli nasiona
swoje wresniej obrymow i obstarowac.
Nii smierny ter zapomnieci i w Tasnu
konalceniem się, nie narzekac na
ste czasy, drozyne, stugi, upostereenie
u radu, ale sami skupiac się ener-
giczniej w celu organizacji nawozowej
silnej i sprzyjszej.

9) Następnie wygłosił kierownik p. Michajda
wzrost na temat: Półwiosna chłopów w
Niemczech i Austrii.

Nyszerpijący i starszannie opracowany temat
wygłoszony w słownym słownem sprawdził na
słuchaczy jak najłepsze wrażenie i potwórn
ducha naszych rebranych, gdyż poznali różnicę
potwórnosi osobistej swojej i swoich przodków
ucimieżonych.

10) To dyskusji na temat powyższy następnie
obstalaranie nasion i inne techniczne uregu-
lowanie kwestyi kotkorki, poczem prezes
z praeikowaniem prelegentom, samkemat
posiedzenie.

22/3 1907
22/3 1907
22/3 1907

Wp. Wstrowia 22. marca 1907

Janek Matula
sekretarz!

Posiedzenie

Wydziału Kotka 22/3 w GKL - Wstrowia

Prez. Sliwka przew. Sikora Hlawicka
Sekreziarski Matula

Przew. Kozłowski pos. i stawia wniosek
o porządek dzienny na dzień 7 października

1. Zagajenie.
2. O Walnem zebraniu termin i porządek dzienny
3. Sprawozdanie sekretarza
4. Sprawozdanie rachunkowe

5. Wnioski i dyskusja -
Wzrost i dyskusja
Wydział wzywa się do Rady gminnej o uchwalenie przy-
musowego teprerium koroworku owiesnym
mymy grabarzy.

Na wniosek przewod. uchwalono wypisać
na brzo wagi - waga bytlec.

Sprawozdanie Kusor. Poczem Kusor wdał
sprawozdanie Kusor.

Wydział stawia do Walnego Zebrania wniosek
by preaktywacji z P. Caura, aby chciał
ściągnąć dla siebie wykazany niedobór
z kolegijskiej w nasion u es Tankor.
Wyborzewizorist.

Protokół

w posiedzeniu Kołka roln. odbytego nadmian 15 grudnia 1907
w sali ratuszowej w Ustroniu.

Porządek dzienny:

1. Pogajenie do otwarcia posiedzenia przez Przewodniczącego
J. Glińkę, odczyt
2. sekretar sprawozdanie oymosiorie z ostatniego roku
ubiegłego, jako poglad na stan rolnictwa pod względem
gospodarczo-politycznym, wiadomost też o przeprowa-
dzeniu ankiety w celu podrozenia ruleta i proponovat
omarczenia posiedzenia jako pracownocnem do
przyjęcia rozshunkor Wotkowych na rok 1907 ^{na} si
też zgodono.
3. Nastąpił referat studenta techniki agronomicznej
w Kiedniu Pana Wława Sikory na temat:
Poglad na nawoz stajenny i sztuczny i ich znaczenie
w rolnictwie.

Prelegent trymat się następującej dyspozycji:

- a) Jakich pokarmor potrzebuja rośliny.
- b) Pborunk.

1) Szeregowe omowienie nawozor stajennykh.
bybleiego, Koniskiego, owczego i szwiniskiego.

C. Nawozy sztuczne:

1) Pojedyncze odmiany nawozor sztucznykh czyli
skoncentrowanykh jako:

Sol chilijska czyli saletra

Tomarsyna.

Superfosfat.

Kapno

2) Msiwienie mchu stak

3) Gólne znaczenie nawozor.

4) Zapatrywanie ruletkor na nawozy.

Temat starannie i pod względem formy i treści i
rozumiałości był opracowany, o czym świadczy

tychże radowolenie Stuchary.

Prezium wyrazili prelegentowi podziękę a zjedzeniem
punktowego ^{reżis} otętu.

Następnie kasjer P. Dziurawski przedstawił rachunkowosci
Kółka która posiedzenie przyjęto.

Na rewizorów wybrano P. Ciemięte; Likore Anna
stuchtek wieżnickij.

Nadalnym ciągu omowiono proponujacę optawy jako
napis ^{popis} ważnego byłej; i i przygotowanie do obste-
lowania nasion.

Jako sukces otętu zamaczyć muris sukrate,
obstalożenie brony takowej.

W Ustroniu 15. grudnia 1907.

M. Matus sek.

Protokol

z posiedzenia Kółka rolniczego odbytem w swietaniu
pisecumtu do sali p. Flankowej na dniu 14 lutego br.

Posiedzenie odbyło się w sali porządku z powodu
tego, że sala naturalna była już wynajęta strazy ognio-
wej. Obecnych 34 sta uczestników posiedzenia.

Porządek dzienny:
Kogajenie.

Referat p. Duboua Tachwego nowego roln. Kocubuku.

- 3. Ukonstytuowanie spółki drewnarskiej;
- 4. Kwiński i zyczenia.

W celu wyjasnienia, co do wspomnianego w otętu
niech posturij uwaga, że

p. Duboua zaprosił się na odsyła polski Kółka a
Wybrant tegoż nie mógł mu odwozić z następu-
jących przytykowych względów:

- 1. Jest zdania tego, że kaitej odsyła zgodzony wysturka
należy nietylko z powodu realnych korzyści less
nawet dla prostej formy towarowej.
- 2. że istnieje potat shos nie funkcjonujone Kółko
rolniczo - lesnicze a stankami tegoż są zaradca
ortankami Kółka rolniczego nowego; aby nie

wywołaniu nieporozumień lub innych podobnych
naprosić p. Dębana.

3. Wybitny wyrost z katedrą, że pozwolimy sobie zbadać
tu na miejscu kiedy się nadana sposobności do
tego, przytytułowi proce i biegłości; przytek i od-
cystor z tego lub innego Towarzystwa o czeu się
tę namiasowo powieścić, a oży dosadnie przekonać.

To rozgajem udzielić przewatnicacy głosu
wspomnianego prelegentowi który w premowie
wstępnej niebiegłej ho prelegent nie włada dostate-
cznie językiem polskim samowolny się chce o tem i
o czeu premowie i wzajemnie pouczyć się.

W poradku porozumienia tematów w formie dla nas
już po czeu przebytej i presto rzatej, w czeu miał
wiecej wzajemnie polemiki i dyskusji nad tematami
poruszanymi a swawola w formie katechety-
cznej. W końcu rozwinęła się ogólna dysku-
sja a w czeu odwrócić był też, że zaplanowano z czeu
interesować się kwestyami rozliczemi między
stuchaczami.

Posiedzenie unimotto wyraziło potrzebę prelegentowi;
Spotka dremarska.

W konstytucji się spotka dremarska 2go wybit-
nego prewatnicaręgo sekretana i kasyera,
Do Spotki przystąpiło na razie:

Skwiercia Paweł 238

Ciżby Jan 287

Gajdica Paweł 465

Knyrosi Jan

Kantola Jan 219

Makula Jan 204

Herzyk Filip 201

Malce Jan 347

Likora Adam Hermann

Korut Języ

Skwiercia Adam i

Języ Karak

etc. etc.

Na przewodniczącego wybrano Hens Parta
 Następnie Gajdick Parta
 Sekretarza Gantuta Jana
 Kasycera Szerepaniskiego Andryja

Spółka rozporzuciła swoje działalności przedostepna na
 dniu dzisiejszym.

Dalej nastąpiło sprawozdanie z rewizji rachunków
 Kółkowych które rewizory P. Cienciata i Sikora
 za spełnienie zgodne uznali.

Postawiono wydeklarację oprostę tryera, uspełnić
 listy członków u Lipsowca i Kurmistrza.

Przystąpili do Kółka P. Cienciata Janusz Konstruktor
 maszyn - Hermannowicz i Ks. Paret N. Kowal.

Do poruszenia innych mniej domowych kwestyj
 poczekali do następnego.

W Ustroju 14 lutego 1908

Wt. Smykowski

Przewodniczący

Prochuce:

1. Kółko rolnicze Ustroju Hermanice uchwalilo swobodnie
 się do Zw. Hydriatu Towarzystwa, aby podjął niemożliwe
 kręki u Radcy, by składowo sakoby prozynie przez wy
 awy i by teni prozynie z pomocą, także przez ciągle
 deszczu ciężko dołknienie rolnictwa.

2. Na inicjatywę Kółka rolniczego Ustroju Herman
 ica z dnia 9. sierpnia br. utworzył się komitet
 który zwoluje więc ^{gospodarscy} ~~rolniczy~~ dnia 30 sierpnia br
 do Ustroju z porozumieniem z ppł. T. postawia
 Towarzystwem rolniczym z Cieszyne, Kółkami rolniczymi
 i Hydriatami gminnymi i ^{innych} ~~tem~~ ^{innych} ~~kolonizacyjnych~~ ^{innych} ~~kolonizacyjnych~~ ^{innych} ~~kolonizacyjnych~~
 by Zarząd Towarzystwa poprosić, aby wziął udział w
 urządzającym się wiecu gospodarszym, celem zastąpienia
 urwaną przereń najżywniejszej kwestyj i w sakomuni
 Rowanie Komitetowi daną uchwały celem bliższego
 porozumienia.

Korespondencye dobyczasie wiecu.

Forma:
Sprawozdanie Wydziale gminny:

Korespondencye urzędów gminnych:

Wista delegat	Panka
Lipowiec	Krus
Cisownica	Kosiel
Golesin	Dutawa
Hermanice	Koruch
Nuszdin	Kowale Jony
Bremus	Swieba Leouhuot
Gorki	Skrypek
Harbutowice	Kowala Jony burm

Posiedzenie Wydziału wiecu

Trzeci:

1. Sprawozdanie z czynności.
2. Agitacja plakaty.
3. Instalacja Komitetu
4. Wypracowanie programowego wiecu.
5. Organizacja w. przewodniczącego / Sekretarza Komitetu
6. Sekretarza
7. Referentów Ks. Nikodem, Jony, Szczepaniński.
8. Program wiecu
8. Delegaci starostwa / Lipowian, Szczepaniński, Śliwka
9. Korespondencye gazetowe.

Spółka drewnarska.

1. Sebastiani Jan Paweł 238.

Parcela No 1817 1/2 caha, 3 jochy 1170 □

" 1823 " 2. 662 □ z tej parceli 1 joch
glinka celinisota.

2. Cishy Jan 287
Gajdzica Parcel 246 Gaje

Parcela 965 (3 morgi 1271 □) mniej więcej 1 1/2 morga
a wlotowa wchotnia wsi. Dla Cishy Jan No

3. Gajdzica Parcel ¹⁶⁵ 246 Gaje

Parcela No 950, mniej więcej 3 morgi a w jachcie in
wchotnie wsi

4. Matula Jan 204 Parcela 717 - wynosi 1 joch 297 □

719 1. 374

5. Herzyk Filip 101 Parcela 661 1/2 2 jochy
celina

6. Sebastiani Adam ²²⁹ Parcela 1358 obję 3 jochu
do drewn 3/4 jochu

7. Sebastiani Języ 234 Parcela No 1382 obję
3/4 jochu

8. Jan Malec 347

Parcel. 3336 i 3337 wynosi 1500 □ sęga
z której 1000 □ drewn

Parcela 3342 2 jochy 852 □ bez skota 1000 □

9. Jan Wambata No 219 Parc. No 1040 - 114 a 16 s.

10. Jerry Wowak No 329 Parc. 3786 z tej drewni skota 800 □ sęga

Parcel. 3795 z tej drewni skota 1200 sęga.

11. Jan Krywan 3731 = 20.18 a

3733 = 39.240

3736 = 35.39

12 Gajrica Jan 202 Parcela 650 = 1129 □
 661 661 3 1289 -

13 Kucuk Jany 119 P. 1568 297 □
 1569 656 □
 1569/2 221 □
 1565/1652 800 □
 15774 □

14 Sreporiski parcel 336
 P. 3549 - 4 morgi 1341 □ 3 Jolu dnan

15 Kus Jany Lipovica N. 64
 Od Ustonskij strany Koles 10 Joluoch.

Protokół.

z wieści gospodarcego odbytego nadznie 30 sierpnia 1918 i uрядо-
wego przez Kółko rolni: Wstroni Hermanie w parcku p. Lubojuckiego

1. Pan Lipowicz preb. gminy Wstronia wiojac zgromadzonych
sagaja. wiec i stawia wnioski o wybranie przewodniczącego.

Wybrano nim p. Stwiertnie burmistrze z Kisielowa, zastępcę
p. Raske burmistrze z Brity. Sekretarami pp. Likore akademika
z Hermanie i Kordonie ak. z Bogumina

P. Stwiertnie z tresciorem, jędnem przemawianiu protezo jowaty
pwtania wiecu, szczegolnem katrokiem wita gospodarze które
licznisic rebaty. Wyra zgromadzonych aby spoterznie i powiernie
obchadzam sie przystuchiweli.

Pierwszy referent P. Teper z dukowa Dolnego celonek Kanatru
Tow. rolni. amawie z trescowy i stawowcy sposob sekowy, jakie
wynadity plonow tegorocznym denese, podwaje krytyce obajitowa
nawu i stawia następnijace rezolucye:

1.

Nie gospodarcy zgromadzony 30/8/18 br. W Wstroni sadu w s. K. Radu
i wys. Wydziału Kraj. natychmiastorego powatania do zycia Komitetu
rolnickorego z celu miesienia dostatecznej pomocy, z celu zapobiere-
niu nedy wsrystkich przez dluzgotowate denese i ryblery powkowowymy.

2.

Nie gospodarcy etc. wyra K. Rad, aby z wykonaniem ustawy z
odpisaniem podatku gruntorego w skutek sekow elementarnych
zwaryow i z powkowowate przez dluzgotowate denese wozciaga sie, na
caty Kraj zanadit bez konownych dochodow odpis 50% podatku
gruntorego.

3.

Zwaryow i z smudne potozenie gospodarstw rolnych ma
swoje przyczyny nie tylko z Kleskach elementarnych, ale wiecy
jenese z nieprawidlowych stosunkach ekonomicznych i z braku
dostatecznego uzbrojenia dla samoobrony, wyra wyztek?

Rrad i 4. Lym by przez odpowiadnie ustawy dlak gospodarstwu
podrebowy opieki ochronie i podproce przez:

a) wprowadzenie jur. ras i życie ustawy o stowaryżeniach parobczych.
b) przeciwnieństwo szkół dostatecznych gospodarstwa wiejskiego dla obojga płci a na rusie jur. szkoły gospodaru wiejskich i Cieszyńskich.
c) wprowadzenie i życie ustawy o zabezpieczeniu na starość i w wypadkach niezdolności do pracy.

d) wprowadzenie ustawy zabezpieczającej przyjmowanie młodzieży obojga płci do pewnego wieku 16 lat do pracy i zakładach przemysłowych i zakładach ochronnych przeciw niezdolności i niepełności i gniotacem przemysłu.

Treści w przedmiocie referent p. pastor W. Kadem z Ustronia przedstawia i cyfrach szkół gospodarce, jakże dośkonalej powiat bielski przez wykwę Wisty, która dotąd nie uregulowana.

Prezore i jasne jego wyrody, dosadna krytyka nieudolnego przeprowadzenia regulacji Wisty znalazły wielką sympatję w słuchających.

Na zakończenie wyczytuje następującą rezolucję:

Uczestnicy wiecu zwrotnego i st. bióra, pod uwagę szkół, jakże Wista i dla ich wykwę niemal co roku wyrażają i przekonaniu, że natychmiastowa i racjonalnie przeprowadzona regulacja Wisty, od źródła aż do Dzielic jakoteż jej dopłyty i w mogłyby szkółom tym i przyszłości zapobiedz, ponieważ całe obszary obecnie na wykwę narazone po regulacji stałyby się przystępne dla rolniej kultury, wyraża c. R. Prad kr. i Sejm sibi natychmiast przystąpił do wspomnianej regulacji i takowa przeprowadzić racjonalnie i sumiennie.

Postać zaś naszych upragnamy, ażeby sprawy tak ważnej dla mieszkańców nadwiślańskich się wzięli i o przeprowadzenie się postarali.

Treści referent pan Hoff z Wisty odczytał i piękny sposób napisany referat o potrzebie kolei ze Strumienia przez Skoczów Ustron Wistę do Jabłonkowa i odczytuje rezolucję: My zgromadzeni i st. obywateli powiatu Strumieńskiego Skoczowskiego i Jabłonkowskiego żądamy przeprowadzenia kolei ze Strumienia przez Chybi Skoczów Ustron Wistę i Stębnę Jabłonków do Charsia.

Ozwarty referent pan Koczanowski z Ustronia i swojej przemowie nasadnia rezolucję i której domaga się od Pradu utworzenia sabu powiatowego i unowocześnienia powiatowego, Ustronia.

Barzo porucenie, necoro oblyta sie dyskusya.
 Pierwszy z rzędu zabiera głos p. Rezer redaktor Robotnika
 H. i wyjaśnia dlaczego postawie socyalistycznej na wiec
 ten zjawić się nie mogli zgadła się z porządkiem resolu-
 cyami i odrytuje je po usasadnieniu następującej resolu-
 cye:

Kto uchwała:

Manujemy się wyśstkie skady i krywdy jakie nas, wlykają
 powstana z tego, że lud pracujący polski nie ma odgwar-
 dniej reprezentacyi w sejmie krajowym Śląskim.

Dlatego domagamy się zaprowadzenia pośredniego, równe-
 go, tajnego i bezpośredniego prawa głosu w Sejmie
 Śląskim i unarobowienia skady polskiej.

A Lwiciem Gstebniej i sasiednich ziem przemowit p.

Sikora akawentik, który domagał się wstacenia do reso-
 lucyi drugiej, takie Olzy.

Nastepnie przemowili delegaci ziem Karcusa, Kabrega,
 w sprawie obywateli dotknietych kleska paroki Kabanek
 i Kalessek i przedstawili i dobrotlyc prejmujący sposob
 agraru kleski.

Pod koniec zabierali głos postawie Dr. Kistajra i K. Lubina
 Pierwszy daje wyjaśnienie w sprawie regulacyi zisty
 ludzkiej koleji i oswiadcza się za redaniem wstakowaniem
 robotnikow.

W podobny sposob przemowia ks. Lonskim i obliczyc goraco
 sajac się zadaniem wiecujaacych.

Na tem zakonczone wiec po jednoglosnem przyjeciu
 wyśstkich resolucyi przewiesenie, poniewaz duro jensse
 sprar syrotnych samierano potrusyc alle deuce pine
 sekodit dalszym obradom.

Nyunki wiecu materij zaruacrys powkardym szgledem
 jako korzystne, gdyi mimo nieperwej pogody zabrano się
 presento 1 1/2 tysicy wiecovnikow ze wyśstkich okolic,
 Ktory ten d. Alidawoi, że kleska tego roczna przybrata
 necywisie wielkie rozmiany i że ludności robotnika Śląska
 już raz się zbudziła aby zatac potrzebnej pomocy

W Ostrawie 30. VIII 908

Sikora nap.
 K. K. nap.

Protokol z posiedzenia Koła

12. listopada 1908.

Obecnych tylko 12 członków.

Głos nielicznej czwartej liczby obywateli, ożądał referat i referent sekretarza czytał tylko spostrzeżenia wobywalców przeglądu rolniczego.

Postanowiono dla ograniczenia obywateli posiedzenia komisją.

Astoria 12. listopada 1908

Protokol z zgromadzenia Walnego

Koła rolniczego w Astorii na dniu ~~14~~³⁰ 909.

Obecnych 34 członków.

Zgromadzenie nastąpiło statutem przepisany mi formami nagajone i przystąpieno do referat nad sprawozdaniem rocznem.

Porzem nastąpiły wybory. Wybrano do Wydziału

p. Slikke Jenezo 411. Klavieske, Sekretarskiego.

Stca Parta Stca Jona Slikore Adams i Dipovanni

Parta delegatem. Walne uchwaliło oświadczenie Wydziału

z sprawie zakupienia w ziemi rozprzej do northbyquecila i decyryji.

Wydział ukonstytuował się, na drugie miejsce

wybrując Karshami na przewodniczącego

p. Slikke 411. Następce Klavieske Parta,

Sekretarza Matule

Skarbnikiem Sekretarskiego

z Wydziałowych i bibliotekars p. Stca.

Ważniemnie było obojętnienie wobec spraw rolniczych iiska uobczygu.

Widz 20/1909
Włtyr

Przratulę

1 Bluszcz Jan	27 Ks. N. Katem
2 " Pael	28 Karol Jery 329
3 Cholera Jan 339	29 Cich. Jan 289
4 " Jery 325	30 Lucyja Jery 119
5 Bluszcz Jery H	31 Hec Jan 343
6 Cichy Jan Kop. 287	32 Hec P. 224
7 Cichy Jan Jan 389	33 Hec Midat 26
8 Chwastek Jery 484	34 Samuerek Jery 297
9 Goryczka Jery 97	35 Likora Jan H 6
10 Gajdica Pael 216	36 Hec Jery 411
11 Gajdica Jan Kist 227	37 " Midat 82
12 Gaby Jery 116	38 Jery 82
13 Klavierska Pael 292	39 Francis Jan 223
14 Hercyk Filip 201	40 Szwercowa Jan 95
15 Holec Jan H 10	41 Szwercowa Jan 330
16 Drow Pael H 5	42 Hecp. Andry 21
17 Karala Jery H 20	43 " Pael 336
18 Kubok Jery H	44 Szwercowa Pael 338
19 Kubok Pael 337	45 Nactawik Jan
20 Koral Jery 46	46 Kantuta Jan 219
21 Krumpholz H 144	47 Cichy Jan 359
22 Krywan Jan 439	48 Drow Jery 335
23 Lipowica P 172	
24 Lulec Jan 347	
25 Mielch Pael 226	
26 Makula Jan 204	

Pranovic Zgt.

20/II 1910

Korzystając z sposobności pobytu pana Litkowskiego w domu Hydział
poprosił go o deryt który zechcecie w uwaga wystuchać.

Hydział zastanawia się nad tem jakoby licznicy w raportach
w posiadaniu w synotach.

Postanowiono jeszcze rozlokować 30 drzewek w wianey i kotki
Drzewka nie są, wprawdzie obrynie, ale nato sorty są takie
jedla naszym warunkom lepnych sort nikt nie posiada,
a do tego drzewka wyrosnie w biedzie i chłocie w wianey
chudy i stroniłkiej ziemi tak iż nie będzie się trzeba olewać
i wilków, których niechybnie dostaną inne drzewka z tej samej
ziemi wprowadzone.

Sprawa drewniska postępuje szybko najprawdopodobniej dzięki energji
panu Stanisława Kurmiera jako prywatnego
a do tego i sama jest bardzo korzystna.

Kolko zakupiło też węgla w raminie na bydło
która stała poprzednio i mogła być z tym dachem.

Hydriat uchwalili ja postawić u p. Lucepanowskiego a to z dwóch
względów. 1. Hydriat z katocevia nie posiada się w sąsiedztwie
na szklanym grunty blisko dworca.

Gdyby ja Kolko z dziećmi i stawiato.

2. Choroba a 5 do 6. Choroba.

Michal Stanula psoculovst.

Pilch vyrobly psoculovski, stucerna sosa -

Holeja i mindarki; stucerna sosa P. Lucyly i mindarki
mindarki ploster a mindarem Stec klatki T. v. f. e. k.

Pilch 4 gat jablek i gat grusne R. Kauski 206

Kubok lakna drevnany

Misk Okany

Hojdyse statyetyky

Kaini N. Kadun aroc vuzgromu

Kaini Kupka vyrobly vracore permin. Klovni psoculovski
arici, syto, vuzgromu 6 gat aroc, carkla kroski
fasola.

Ogrom skoty ii vrac

Puura ovac vanyu

Pratich i Heru a vanyu

Maly i gat vuzgromu i Hungaria

Pratich aaly vuzgromu

Kupicreks vyrobly psoculovski

Keiso Mikkanosu masqa

Primoek aly oberstano ludi aly obchodili se s to im vuzgromu ^{decyvaral}

Primoek aly oberstano do kamni letyky jak daleko vuzgromu pryzgotanli

Maly Kubok Michal Stec Gape Misch, Maly Fousck

Lucyly vyrobly

Loterya - kamitet

Primoek: Isa - 1900, rajic kactka,

Stralnica: Misk i Hojdyse. Novum, 2 rajice, Kauski.

Primoek: s najmiej 200 oklank, kutharki, kuthary, seynter,

misk psoculovski kamitet ktery se postara o to

Kone vuzgromu

Dikon, Pansa, ^{Arangement} Machalica ^{11. vuzgromu} psoculovski listina

Novum: lyp vybrany kamitet ktery se postara vuzgromu mjejsu

Primoek aly oberstano. Dve ustarcine obchodan, i vuzgromu.

Primoek p. Katuska; stralnica Misk kreyk Loterya

Primoek aly oberstano vuzgromu sami psoculovski i jutra

Primoek aly oberstano kamitet vuzgromu mjejsu.

Muchalica Witawy z Krasa Stalubica. Kuziel, Hujdyr, Karselie.
 Chaim Slesjan, wataj.

Do starosty deputacy: Michajla Lurmiestri.

Komiski budy sie pyriowa i solote i suchie rowno do roty i
 hely wiat Lurmiestri. O cesaru prewidani umy obrowia wystary.

Prewidani sie se ~~prewidani~~ komista. Komitety aliora

Stawosie 14 go a gotowym praszoni projektami i mowar
 cymosie Komitetu samkum i cwartek ^{15 go} miedzi w azoblych
 ranyach. a. C. nieda

Napisano do Tawko Komiteta -

Plan prewidani wazyt N. Andem Kuzela moja ogolny sadan row
 Komitetami i posrednicza miedzy niem i dyparim fazy za prewidani
 mior, Czernaki:

Protokół

z Walnego Zgromadzenia Kółka rolniczego w Ustroniu z dnia 10 lutego 1918 r.

Obecnymi członkami było 32, również ubrali goście, przewodnicząc gospodyni był liany, tak iż duża sala ratuszowa wypełniona została aż po brzozy.

Zebrańcie przegaił w zastępstwie prezesa, pełniącego służbę wojskową, p. Stec Paweł, zastępca prezesa, który w przemowie swojej wyraził radość, iż znów po długich latach wśród zawieruchy wojennej Kółko zabiera się do nowej pracy. Przywitał prelegenta przybranego przez Zarząd Stowon w osobie p. Kołkowskiego, kierownika szkoły w Mniszynie, który następnie wygłosił bardzo aktualny odczyt o hodowli nasion warzywnych. Wskazał on, jak to obecnie trudno rolnikowi postarać się o potrzebne nasiona warzyw, a gdy już coś dostanie, jak przeto narazony jest na wyzysk niesumiennej kupców, którzy nieraz za drogie pieniądze sprzedają nasiona nic nie wartę. By sobie w tej biedzie ulżyć, apeluje więc prelegent do stuchaczy, by sobie sami potrzebne nasiona wyhodowali, powracając wszystkim o uprawie warzyw i o brakach, przez nasze gospodynie najgorzej popędzanych. Pod koniec referatu zachęcił jeszcze gospodarzy i gospodynie, ażeby nie kaniadliwali tej warnej gaterii gospodarstwa naszego. Po krótkiej dyskusji wyraził p. przewodniczący prelegentowi serdeczne podziękowanie za tak zajmujący go referat.

Z kolei przedstawił kasjer Kółka p. Szrepaniński rachunki roczne za ubiegłe lata wojenne, wskazał jakie narządki rolnicze Kółko posiada i jakie dochód one przynosi. Po wysłuchaniu sprawozdania komisji rewizyjnej, która wszystkie rachunki uznała za zgodne, przysłała rachunki do wiadomości, uzbierając potem Wydziałowi i skarbnikowi absolutorium.

Przeprowadzone wybory dały następujący wybór:

Przewodniczący	: ks. Nikodem Paweł,
zastępca przewodniczącego	: p. Stec Paweł, rolnik
sekretarz	: p. Lipowczan Paweł, nauczyciel
skarbnik	: p. Szrepaniński Andrzej, kupiec
gospodarz	: p. Lipowczan Paweł, rolnik
delegat do Zarz. Stowon.	: p. Szrepaniński Andrzej, skarbnik Kółka

Na poszczególne dzielnice wybrano następujących merów parafian:

Hermanice	: p. Kulbok Józef, rolnik i Dward Paweł, rolnik
Ustron' Górny i Górny	: p. Kowak Jerry, 149 i Gabrył Józef, rolnik
Ławodzie Dłue i Górne	: p. Malec Jan, rolnik i Stec Jan rolnik
Łaje	: p. Mlich Paweł, ogrodnik i Wąntuta Jan, chatupnik
Polana, Gasowice, Dobka	: p. Fisek Jolam, rolnik i Śliwka Andrzej, rolnik

Do komisji rewizyjnej wybrano: p. Ścieniek Paweł, nauczyciel i Mlich Paweł, ubas. reali. Nr 226.

Ponieważ porządek dzienny wyczerpano, podziękował przewodniczący wszystkim za przybycie i ramknął posiedzenie

W Ustroniu, dnia 12. lutego 1918 r.

Lipowczan
sekretarz

Protokół

z posiedzenia Wydziału Kółka rolniczego w Ustroniu z dnia 14. lutego 1918.

Obecni: Wszyscy członkowie Wydziału.

1) Uchwalono zakupić przez miejscową „Spółkę kas oszczędności i pożyczek” 400 kg konieryny, 100 kg tymotki, 50 kg pajgrasu, 100 kg ziwnoty iottiej (ekendorfer). Rozsprzedać zaś powierzono p. Secrepańskiemu, który dla członków ma przechować trochę taniej dla nieczłonków.

2) Nawozów sztucznych zamówiono 200 q tomasówki, 150 q kaimitu i 150 q soli potasowej. Dla tych, którzy nawozy sztuczne odbiorą zaraz na dworcu, ustanowiono cenę samokontów, dla innych wyznaczono cenę trochę większą.

3) Umówiono następnie sprawy maszyn rolniczych, ustanawiając następujące zasady:

a) Maszyny rolnicze powinny być zawsze u gospodarza w przechowywaniu.

b) Za niedzą gospodarza może wyprzeżyć maszynę rolniczą każdy członek lub nieczłonek, który po użyciu ich powinien zaraz oddać nieuszkodzone gospodarzowi. Wyprzeżenie dla innych członków lub nieczłonków bez wiedzy gospodarza jest niedozwolone.

c) W razie uszkodzenia maszyny ponosi koszt naprawy ten, kto maszynę uszkodził.

d) Należy także za wyprzeżenie wynoszą:

1) Tryer :	Od kaidych 100 kg	praca ptaci	członek	40h	nieczłonek	60h
2) Siewnik :	za kaidy potokien	"	"	1K-	"	2K-
3) Brony łukowe :	"	"	"	1K-	"	2K-
4) Wózka bydlęca :	"	"	"	60h	"	1K-

Również uchwalono, że tryer ma pozostać zawsze na miejscu u gospodarza, zaś siewnik i bronie łukowe powinien kaidy zaraz po użyciu oddać gospodarzowi. W razie gdyby ktoś przechował je u siebie, a do gospodarza, ma pójść się tacy, którzyby narazdzi tych potrzebowali, to zatrzymujący ptaci za tyle potokien, jak obtego u siebie maszynę trzymał. Jeżeli zaś członek wyprzeży tych maszyn dla nieczłonka, ptaci za obydwóch. Kasy dochoł z pracy bydłowej dzielą się na potok, potokowa idzie do kasy Kółka, drugi potok otrzymuje p. Secrepański za manipulację kotońską.

Poczem nastąpiło zamknięcie posiedzenia.

W Ustroniu, dnia 15. lutego 1918r.

Phipowerau
skarbnik.

Sprawozdanie

Kółka rolniczego w Ustroniu

za rok 1918.

1. Skład Wydziału Kółka.

(Ostatnie ukonstytuowanie z dnia 10 lutego 1918).

- a) Przewodniczący: *p. ks. Nikodem Paweł, nauczyciel, w Ustroniu*
- b) Zastępca: *p. Stec Paweł, rolnik, Ustroniu Nr 224*
- c) Sekretarz: *p. Lipowicz Paweł, nauczyciel, w Ustroniu*
- d) Skarbnik: *p. Szerepiński Andrzej, kupiec, w " "*
- e) Gospodarz: *p. Lipowicz Paweł, rolnik, w Ustroniu Nr 192*
- f) Delegat na Radę Ogólną: *Szerepiński Andrzej,*

2. Majątek Kółka rolniczego.

a) Stan Kasy.

Dług	K		h	Majątek	K		h
<i>Spółkowa kasa oszczędności i pożyczek w Ustroniu (na zakup udziału „Ziemi”)</i>	<i>1.000</i>		<i>-</i>	Gotówka kasowa			
				Stan w książeczce oszczędności			<i>-</i>
	<i>1.000</i>		<i>-</i>	Stan w papierach wartościowych udział „Ziemi” (w austr. pożyczce wojennej lub państwowej, w udziałach »Ziemi«, »Len« i t. d.).	<i>2.000</i>		<i>-</i>
Razem	<i>1.000</i>		<i>-</i>	Razem	<i>2.000</i>		<i>-</i>

b) Inwentarz Kółka.

Maszyny lub narzędzia (wymienić szczegółowo)	Wartość obecna		Maszyny lub narzędzia (wymienić szczegółowo)	Wartość obecna	
	K	h		K	h
<i>1. Tryb do kryszczenia zboża</i>					
<i>2. Brony żakowe</i>					
<i>1. Waga pomostowa</i>					
<i>1. Siewnik 19 przedowy</i>					
<i>1. Ręczny siewnik konieryny</i>					

c) Biblioteka: ilość dziełek.

3. Pogląd na działalność Kółka.

Ilość zgromadzeń członków 2.

Ostatnie zgromadzenie członków

Ilość posiedzeń Wydziału

Ostatnie posiedzenie Wydziału

Czy urządzono jakie obchody, odczyty, wycieczki, przedstawienia, zabawy.

4. Ruch handlowy.

Jakie sprowadzało Kółko dla swych członków artykuły gospodarskie, nasiona, nawozy sztuczne, pasze treściwe i w jakich ilościach.

(Tu wymienić należy także ogólne objawy zainteresowania się członków w kierunku kooperacji rolnej tak dodatnie, jako też ujemne.)

5. Stan członków.

L. p.	Nazwisko członka	Zamieszkanie	Nr. domu	Obszar gruntu w morgach	L. p.	Nazwisko członka	Zamieszkanie	Nr. domu	Obszar gruntu w morgach
1.	Błaszczak Jan	Ustroni	179		36.	Kubok Józef	Hermanice	8	
2.	Błaszczak Paweł	"	175		37.	Kukuczka Jan	Ustroni	415	
3.	Bryjak Paweł	"	381		38.	Kral Jan	"	95	
4.	Bukowčan Jerry	"	84		39.	Kral Paweł	naučný učel Ustroni		
5.	Bukowčan Lma	"	451		40.	Ks. Kypka Józef	Ustroni		
6.	Báhuť Franciszek	"	472		41.	Lazar Andrzej	"	363	
7.	Bryjak Andrzej	"	95		42.	Lazar Jerry	sekret. g. min. Ustroni		
8.	Cholewa Jerry	"	325		43.	Lipowčan Paweł	Ustroni	172	
9.	Chwasiek Jerry	"	484		44.	Lipowčan Paweł	naučný učel Ustroni		
10.	Chyby Jan	"	389		45.	Lyzbicki Andrzej	Ustroni	395	
11.	Chyby Paweł	"	500		46.	Maloc Jan	"	337	
12.	Chenciada Jerry	"	310		47.	Matysz Paweł	"	405	
13.	Czyż Jan	"	398		48.	Matula Paweł	naučný učel Ustroni		
14.	Czyż Paweł	"	349		49.	Matušek Paweł	Ustroni	388	
15.	Drozd Paweł	Hermanice			50.	Misch Paweł	"	226	
16.	Dustor Marya	Ustroni	325		51.	Michejda Jerry	dyrekt. školy Ustroni		
17.	Dustor Franciszek	"	240		52.	Niemczyk Paweł	Ustroni	249	
18.	Dymna Lma	"	462		53.	Ks. Nikodem Paweł	"		
19.	Fusek Adam	"	394		54.	Nowak Jerry	"	149	
20.	Gabryl Józef	"	116		55.	Pilch Adam	"	289	
21.	Gajcar Jan	Km. školy Ustroni - Polana			56.	Polok Jan	"	361	
22.	Gluxa Jan	Ustroni	399		57.	Polok Jan	"	396	
23.	Gluxa Paweł	"	366		58.	Rumon Paweł	"	402	
24.	Gogóčka Paweł	"	403		59.	Rumon Marya	"	352	
25.	Goryčka Jerry	"	97		60.	Sikora Paweł	"	234	
26.	Greni Paweł	"	422		61.	Štec Jan	"	343	
27.	Gluxa Andrzej	"	109		62.	Štec Michal	"	26	
28.	Hečko Paweł	"	276		63.	Štec Paweł	"	224	
29.	Herzyk Filip	"	201		64.	Šliwka Jan	"	400	
30.	Husar Lma	"	423		65.	Šliwka Jerry	"	82	
31.	Husar Paweł	"	421		66.	Šliwka Andrzej	"	379	
32.	Hlavinka Paweł	"	292		67.	Švarcc Jan	"	223	
33.	Jaro Wojciech	"	271		68.	Štreyanští Andrzej	"	21	
34.	Kowala Jerry	Nierodzim			69.	Štreyanští Paweł	"	336	
35.	Korek Paweł	Hermanice	14		70.	Škaradnik Lma	"	390	

L. p.	Nazwisko członka	Zamieszkanie	Nr. domu	Obszar gruntu w morgach	L. p.	Nazwisko członka	Zamieszkanie	Nr. domu	Obszar gruntu w morgach
71.	Świerżnia Adam	Ustron'	229						
72.	Świerżnia Jan	"	331						
73.	Świerżnia Paweł	"	238						
74.	Tomczak Jan	"	145						
75.	Wacławik Jan	"	285						
76.	Wabach Paweł	nauczyciel Ustron'							
77.	Wanżuda Jan	Ustron'	219						
78.	Ziontek Paweł	nauczyciel Ustron'							
79.	Kubok Jan	Ustron'	295						
80.	Plioka Jerzy	"	288						
81.	Korcz Franciszek	"	218						
82.	Golec Paweł	"	392						
83.	Świerżnia Józef	Hermanice	27						
84.	Cholewa Jan	Ustron'	18						

Karta korespondencyjna.

Wzorowa gnojarnia.

Ilość i jakość plonów rolnych zależą w wysokim stopniu od należytego użyźnienia ziemi, zaś ilość i jakość głównego środka nawozowego t. j. nawozu stajennego zależy również niemało od urządzenia gnojarni. Ryciny powyższe przedstawiają gnojarnię wzorową, która może być niewielkimi kosztami urządzona u każdego małego rolnika. Stos nawozowy powinien być od czasu do czasu przysypywany warstwą ziemi, zaś zbiornik na gnojówkę powinien być nakryty.

Lit. A. Barona,
właśc. Fr. Machaczek, Cieszyn.

Cena 2 centy.

**Oszczędności i pracę
Ludzie się bogacą.**

Wychodzi w 2. i 4. niedzielę każdego miesiąca.

Nr. 1.	Nawsie, 12. stycznia 1902.	Rocznik XVIII.
<p>Przedpłata roczna: 2 K. 60 h. w. a. Dla członków „Tow. rol. dla ks. Ciesz.” bezpłatnie. „Przegląd polityczny” jako dodatek bezpłatnie. Abonować można: U wydziału „Tow. rol. dla ks. Ciesz.” w Cieszynie, w handlu m. Kutzer i Sp. w Cieszynie i u redaktora. Ogłoszenia. Od drobnego dwulatomowego wiersza 20 h.; w razie kilkorazowego umieszczenia 15 h. w. a. Ogłoszenia przyjmują: pp. Kutzer i Sp, c. i k. dostawcy dworu w Cieszynie i wydawca.</p>		
<p><i>Treść:</i> Z Towarzystwa rolniczego. — Nowy program socjalistów austriackich i lud rolniczy. — List z nad Puńcówki. — Uwagi na czasie. — Pytania i odpowiedzi. — Ogłoszenia kupna i sprzedaży. — Publiczne podziękowanie.</p>		

Z Towarzystwa rolniczego. Życzenia Noworoczne.

Czego sobie rolnik życzyć powinien? Dobrego roku! — Gdybyśmy sobie tak rozkazać mogli, aby kiedy chcemy słońce nam świeciło a znowu jak żądamy, deszcz nam popadał, tobyto było dobrze — mówił już niejedyn. Legenda powiada, że pewien rolnik wyprosił sobie od Pana Boga taką łaskę i Bóg przyrzekł mu: rozkaż sobie a stanie ci się. Rolnik rozporządzał i światłem słonecznym ogrzewającym jego niwy i deszczem zwilżającym jego role. Szło mu wszystko to po woli i zboże bujnie rosło. Na żniwa cieszył się niezmiernie. Był nawet dumny, bo też pysznie stały kłosa. Zabiera się do żniwa — idzie, patrzy, czy które dojrzałe, które tak dumnie podnoszą swe główki i cóż spostrzeżę? Chwyta jeden kłos ładnie rozwinięty ale — pusty... cóż to? Sięga po inny — pusty, próbuje z tej i owej strony łanu — wszystko puste. Dochodzi do końca łanu ze spuszczoną głową i smutny pyta siebie, cóż to ma być? W lekkim powiewie wiatru daje mu się słyszeć głos Boży i mówi: Dla czegoż jest zarozumiałym, mój rolniku? Nie wiedziałeś o tym wietrzyku, co łany

kwitnące jak fale porusza a nie cenisz pszczołki, co pyłek z kwiatka na kwiatki przenosi!

Śliczna w tem myśl! Życzenia rolnika muszą być rozumne a tem więcej i praca jego!

Na Nowy rok mówimy o życzeniach, więc jakież będą te rozumne nasze życzenia? Życzymy sobie:

1. Niech Pan Bóg udzieli rolnikowi swego błogosławieństwa.
2. Niech każdy rolnik w swoim zawodzie gorliwie i umiejętnie pracuje.
3. Niech każdy rolnik pomnaża się w nabywaniu wiedzy i umiejętności zawodowej przez uczenie się, czytanie pism rolniczych a conajmniej „Rolnika śląskiego”.
4. Niech każdy rolnik stara się o nabycie dobrych postępowych narzędzi rolniczych dla ułatwienia i polepszenia pracy i o rasowy dobytek.
5. Niech każdy rolnik stara się o to, aby sobie za rok mógł zdać dobry rachunek z szafarstwa swego.
6. Niech każdy rolnik dba o to, aby wiedział co, za co i na co płaci i czy to, co po nim żądają jest prawne i sprawiedliwe.
7. Niechaj rolnictwo zostanie uznanem za to, czem jest, to jest filarem państwa.
8. Niechaj rządy dostarczą rolnictwu potrzebnej pomocy i ochrony, ponieważ tylko to państwo, w którym rolnictwo kwitnie, na zdrowych nogach stoi.
9. Niech Towarzystwo rolnicze wraz ze swemi Kółkami jako skarbnica naszych nadziei i jako tłumacz naszych potrzeb i życzeń pomyślnie się rozwija!

— Szczęść Boże!

Sekretarz.

Za członków Towarzystwa zostali przyjęci:

Do Kółka rolniczego w Dzieńmorowicach: Jendryszczyk Jan, rolnik nr. 276; Sznappek Adolf, rolnik nr. 14 z Kąkolnej; Wilczek Franciszek, rolnik nr. 47 z Dzieńmorowic z wkł. po 4 K; Gruszczyk Paweł, rolnik z Kąkolnej nr. 23 z wkł. 3 K i Lanzer Beno, pocztmistrz w Dzieńmorowicach z wkł. 2 K.

Do Kółka rolniczego w Żukowie górnym: Kobylorz Paweł, chałupnik z wkł. 2 K.

Do Kółka rolniczego w Wiśle: Szarzec Jan nr. 146 z wkł. 2 K.

Do Kółka rolniczego w Jaworzynce: Czepczorz Paweł nr. 23 i Grzybek Jan nr. 9 z wkł. po 2 K.

Zarząd główny.

Nowy program socjalistów austriackich i lud rolniczy.

Na Wszystkich Świętych ubiegłego roku obradował w Wiedniu kongres austriackiej partii socjalno-demokratycznej i zajmował się między innymi także zmianą programu stronnictwa. Porzucono stary program hainfeldzki i zastąpiono go nowym programem, który odtąd ma być gwiazdą przewodnią działalności partii socjalistycznej w Austrii. Zaciekawi więc was, chłopcy, jakie dary nowy ten program wam przynosi.

W ustępie poświęconym ochronie robotniczej żąda program socjalistyczny najprzód ustawowego równouprawnienia robotników rolnych przez zniesienie ustaw o czeladzi. Socjaliści wiedzą dobrze, iż stan chłopski cierpi

bardzo wskutek braku dobrych służebników. Jaki na ten brak wymyślili środek? Oto chcą znieść ustawy o czeladzi, chcą więc n. p., by czeladzi było wolno przebyć u chłopą przez zimę a uciec na wiosnę. Ładny to podarunek dla was, chłopci! Ale przychodzą jeszcze lepsze! Socjaliści żądają powtóre ośmiogodzinnego co najmniej dnia pracy bez zastrzeżeń i bez wyjątków. Dalej żądają zupełnego wypoczynku niedzielnego, wynoszącego najmniej 36 godzin. Czy w zimie czy w lecie, czy pogoda, czy deszcz, robotnik rolny, czyli terażniejsza czeladź nie śmiałaby bezwarunkowo dłużej pracować jak 8 godzin, powiedzmy od 8.—12. dopołudnia i od 2.—6. popołudniu. Jak sobie poradzicie n. p. w żniwa, kiedyby miało nastąpić dojenie krów i t. p. roboty, o to się socjaliści nie troszczą. Za to niezapominają o waszych pasterzach, zakazując bezwarunkowo zatrudniania dzieci niżej lat 14. Socjaliści nie zapominają dalej o was, chłopci, żądając, by was, jeżelibyście przeciw powyższym prepisom wykroczyli, surowo karano, a to nie grzywną pieniężną, lecz kryminałem!

Chwycicie się za głowę i powiecie, czy ci socjaliści stracili rozum, by stawiać takie żądania. Dla górników i robotników fabrycznych i kolejowych można żądać, — i my stronnictwo narodowe także tego żądamy — ośmiogodzinnego dnia pracy i t. d., bo tu praca może iść jednakowo, czy latem, czy zimą, czy w deszcz, czy w pogodę. Ale żądać, by w rolnictwie nie śmiano pracować dłużej jak 8 godzin, to znaczy przecież dążyć wprost do zrujnowania rolnictwa. Tak jest, nowy program socjalistyczny nie żąda niczego mniej, niczego więcej jak zupełnego bankructwa wszystkich właścicieli rolnych, a przede-wszystkiem chłopów.

A teraz jedno słówko! Socjaliści spekulują na głosy chłopskie przy wyborach, a dlatego nie mogą otwarcie wypowiedzieć, do czego dążą, ale chcą was chłopów zrećnie wywieść w pole. Krakowski „Naprzód“, drukując nowy program wiedeński, rozmyślnie go sfałszował.

Według głównego organu socjalistów austriackich „Arbeiterzeitung“ z dnia 7. listopada 1901 r., nr. 306.,

stawia socjalna demokracja austriacka następujące żądania:

1. Ustawowe równouprawnienie robotników rolnych *przez zniesienie ustaw o czeladzi.*
2. Ośmiogodzinny maksymalny dzień roboczy bez wyjątków i bez zastrzeżeń.
3. Zakaz pracy nocnej i t. d.
4. Zupełny wypoczynek niedzielny, wynoszący najmniej 36 godzin.
5. Ścisłe przeprowadzenie zakazu pracy dzieci niżej lat 14.

Wszystkie te postanowienia mają się odnosić do przedsiębiorstw wszelkiego rodzaju i rozmiarów (wielki przemysł, przemysł przewozowy, rzemiosło, handel, przemysł domowy, rolnictwo i leśnictwo.)

Według głównego organu naszych socjalistów „Naprzodu“ z dnia 8. listopada 1901 r., nr. 307.,

1. Ustawowe równouprawnienie robotników rolnych.
2. Ośmiogodzinny maksymalny dzień roboczy bez wyjątków i bez zastrzeżeń.
3. Zakaz pracy nocnej i t. d.
4. Zupełny wypoczynek niedzielny wynoszący najmniej 36 godzin.
5. Ścisłe przeprowadzenie zakazu pracy dzieci niżej lat 14.

Wszystkie te postanowienia mają się odnosić do przedsiębiorstw wszelkiego rodzaju i rozmiarów (wielki przemysł, przemysł przewozowy, rzemiosło, handel i przemysł domowy.)

Uważajcie! W punkcie pierwszym umieszcza „Naprzód” tylko szumnie brzmiące słowa: „Ustawowe równouprawnienie robotników rolnych”, wypuszcza zaś wyrazy „przez zniesienie ustaw o czeladzi”, w ustępie końcowym zaś wypuszcza „Naprzód” słowa „rolnictwo i leśnictwo”, by czytelnicy myśleli, iż socjalna demokracja żąda ośmiogodzinnego dnia pracy i t. d. tylko dla robotników fabrycznych, kolejowych i t. d., nie zaś dla robotników i dla czeladzi rolniczej. Opuszczając tych kilka słów ukrywa „Naprzód” zrzęcznie punkta programu socjalistycznego, zwrócone przeciw stanu rolniczemu.

Zapamiętajmy sobie, iż naczelny organ naszych socjalistów ukrył część programu swej partyi, aby bałamucić i w pole wywieść chłopów-rolników, lub też i własnych swych zwolenników, socjalno-demokratycznych robotników, którzy jak u nas, często są także rolnikami.

List z nad Puńcówki.

Powiadasz, kochany gazdoszku, że w pierwszym numerze noworocznym „Rolnika” powinienem dać sprawozdanie za rok ubiegły, a właściwie przegląd najważniejszych spraw, które się przyczyniły do postępu rolnictwa, i uczynić nasz bilans rolniczy. Słusznie mówisz, kochany gazdoszku, ale mimo to ja nie pójdę za twojem życzeniem, bo robisz na mnie wrażenie człowieka, który cały rok próżnował, na posiedzenie Kółka nie chodził, „Rolnika” nie czytał, a gdy dwanaście miesięcy minęło, budzi się w nim ciekawość, i chce wiedzieć, co też inni rolnicy robili. Dam ci radę: pobieraj zeszlóroczne numery „Rolnika” — jeśli ich dzieci nie podarły — i przeczytaj, a będziesz wiedział wszystko.

Natomiast zdam sprawozdanie z usiłowań pewnego posiadacza gruntu, który przed kilku laty przyszedł do mnie i tak mówił:

„Gnoju mam co rok mniej, ziemia co rok bardziej jałowa, urodzaje coraz mniejsze — widzę, że trzeba coś zrobić, bo zginę. Chcę używać nawozów sztucznych. Proszę mi powiedzieć, jak postępować z temi różnemi proszkami?”

Ja dałem taką odpowiedź:

„Znam wasze gospodarstwo, dlatego nawozów sztucznych używać nie radzę.”

„Dlaczego?”

„Bo przed użyciem nawozów sztucznych trzeba zrobić pewne przygotowania. Na waszem podwórzu i za budynkami jest pełno starego błota, gnój jest w nieporządku, gnojówka płynie do potoku, a z powodu pagórkowatego położenia pola ulewne deszcze targają bruzdy i zogony, unosząc najlepsze cząstki ziemi do Olzy, Odry i do morza. Postarajcie się więc o to, aby z błota była ułożona kupa kompostowa, którą trzeba polewać gnojówką, postarajcie się, aby gnojówka nie uciekała do potoka, a za budynkami usypcie kilka grobli, t. j. założcie stawki, któreby glon z pola chwytały.”

Posiadacz gruntu poszedł, zamyślony.

Za rok przyszedł znów do mnie i powiada:

„Zrobiłem wszystko jak radziliście: mam gnoju więcej, kompostu też dużo, gnojówka nie ucieka, a za budynkami stawki glon chwytają. Teraz już mogę używać nawozów sztucznych.”

„Jeszcze nie! Macie pole pagórkowate, lecz mokre. Pole takie jest zimne, a więc nieurodzajne. Woda deszczowa nie wsiąka do ziemi, więc targa zagony i czyni szkody. Trzeba wpieryw drenować!”

Za rok znów przyszedł do mnie posiadacz gruntu i powiada:

„Wydrenowałem połowę pola, więc już czas na nawozy sztuczne.”

„Tak jest,” odrzekłem. „Teraz wam się nawozy sztuczne oplacają. Trzeba jednak jednocześnie wapnić pole, używając wapna w małej ilości, aby nie wyjąłowić roli. Radzę też siać jak najwięcej roślin motylkowatych jak: koniuczyny, lucerny, wyki, bobu i t. d., które wzbogacają ziemię w saletrę. A zwoznice na polu robić gęsto i starannie!”

Posiadacz gruntu poszedł, zrobił jak radziłem, a teraz dobrze mu się powodzi.

Na tem się kończy historyjka.

Otóż, kochany gazdoszku, ty chciałeś odemnie sprawozdania rocznego, a ja ci natomiast dałem program, który powinien obowiązywać małego rolnika.

A ten mały rolnik powinien powoli przygotowywać się do użycia nawozów sztucznych.

Na tem miejscu wypadałoby mi jeszcze raz napisać o potrzebie zakładania stacyi doświadczalnych. Dam jednak temu pokój, a natomiast podam do ogólnej wiadomości to, co już jest założone. W 51. protokole z posiedzenia Kółka rolniczego puńcowsko-kojkowskiego z dnia 10. lipca 1898 r. jest zapisane:

„P. Zaleski podaje do wiadomości, iż założył u siebie stacyę doświadczalną „prywatną, na której odbywają się próby z użyciem zielonych nawozów, a także „nawozów sztucznych. Członkom Kółka chętnie objaśnień udzielać będzie. Co „zgromadzeni przyjęli do wiadomości.”

W końcu ostatniego roku, porozumiawszy się z Zarządem naszego Tow. rolniczego, postanowiłem swoją stacyę doświadczalną rozszerzyć w ten sposób, że próby z użyciem nawozów sztucznych wykonywać będę w większych rozmiarach i według naprzód ułożonego szematu.

Co Szanowni Czytelnicy niech przyjmą do łaskawej wiadomości.

W tej chwili mój gazdoszek powiada, że jednak dobrze byłoby umieścić w noworocznym liście z nad Puńcówki jakieś sprawozdanie. Zgoda. Dam sprawozdanie z podróży mojej do Opawy. Byłem tam wysłany w końcu grudnia r. z. jako delegat stanu rolniczego przy rozdzielaniu ogierów na stacye w Księstwie Cieszyńskim.

Na stacyę do Cieszyna przyjdzie 5 ogierów, a mianowicie: Ze starych 1. Szagya. 2. Gidran (hodowca Strzondała). 3. Prinz Ruppert. Zaś z nowych 4. Aubry (zimnokrwisty Burgunder — jest to rasa pokrewna z Ardeńskiem). 5. Prinz Ruppert (syn).

Przeciwko temu ostatniemu oponowałem, ale opozycja moja nieodniosła skutku dla dwóch powodów: raz, że niema w czem wybierać, a powtóre, że łatwiej gorszego konia umieścić na stacyi, gdzie jest pięć ogierów, niż tam, gdzie są dwa tylko. W każdym razie stacya cieszyńska będzie w tym roku lepiej zaopatrzoną, niż inne stacye.

Na jedną rzecz ciekawą muszę tu zwrócić uwagę. Od lat kilku Kółko rolnicze puńcowsko-kojkowskie żąda uwzględnienia rasy ardeńskiej, w czem

znalazło poparcie Zarządu naszego Tow. rolniczego. Pisało się do Opawy bez końca, lecz ztamtąd przychodziła zawsze odmowa, lub głos przestrogi, abyśmy nie żądali tego, co dla nas jest zupełnie nieodpowiedniem.

Lecz oto niespodzianka! W maształach rządowych opawskich spostrzegam kilkanaście żrebiąt ardenów, a między nimi niektóre dwulatki bardzo piękne. Pokazuje się, że postarano się o ardeny, których przedtem wcale nie było. A więc głosy nasze, chociaż powoli, jednak wysłuchane zostały.

J. Zaleski, rolnik.

Uwagi na czasie.

Każdy roztropny i oględny kupiec zestawia od czasu do czasu bilans swego majątku, t. j. porównywa swoje dochody z wydatkami, bada czy ma dorobek, czy stratę, usiłuje dojść przyczyny zysku, względnie straty, i zastanawia się nad tem, co mu na przyszłość wypada czynić, lub czego zaniechać, by sobie większe dochody zapewnić i od straty się ochronić.

Żeby to mógł uczynić, musi kupiec dokładnie znać swoje dochody i wydatki. Zapisuje je zatem jak najstaranniej, notuje też sobie wszystkie ważniejsze okoliczności, które na jego przedsiębiorstwo czy dodatni, czy ujemny wpływ wywierają. Gdyby tego nie czynił, straciłby rychło potrzebny przegląd swego interesu, chwytalby się może rzeczy temuż wręcz przeciwnych, mógłby oszczędzać tam, gdzie to wcale nie byłoby na miejscu i odwrotnie, i pomimo wszelkiej pilności i naprężania swych sił nie dorobiłby się niczego, nie postąpiłby naprzód, owszem cofałby się w tył, aźby majątek zmarnował.

Nie może to być inaczej, gdyż taki kupiec byłby do prowadzenia interesu prawie tak zdalny, jak ślepy na malarza lub głuchy na muzykanta. Prowadzenie ksiąg handlowych jest dla kupca tak potrzebne, jak dla ryby woda.

Czy i rolnik powinien taki bilans swego majątku przynajmniej raz w roku zestawiać? I owszem! Dzisiejszy rolnik jest równocześnie wszechstronnym kupcem i bez ścisłej rachunkowości obejść się wcale nie potrafi. Żeby mógł prowadzić niezbędną rachunkowość w swoim interesie, musi się koniecznie przyzwyczaić do prowadzenia ksiąg gospodarczych. Nie potrzeba do tego jakiejś większej osobnej umiejętności tylko dobrej i wytrwałej woli. Czytać, pisać i rachować, o ile tego wymaga pojedyncza prosta rachunkowość gospodarza, każdy z naszych rolników umie. Niechaj tylko raz spróbuje, a przekona się, że z jedzeniem przychodzi apetyt, i z pewnością nie będzie chciał ani chwili gospodarzyć bez ksiąg.

Rzeczywiście nabędzie rolnik jedynie wtedy właściwego poglądu na swe gospodarstwo, gdy wszystkie dochody z poszczególnych gałęzi swego gospodarstwa, jakoteż bez wyjątku wszystkie swoje wydatki skrupulatnie co dzień zapisze. Wtenczas dopiero znajdzie się w tem położeniu, że będzie doskonale wiedział, w jaki sposób mógłby swoje dochody zwiększyć i gdzie wydatki zmniejszyć. Jest to bardzo pożałowania godnem, że jeszcze dotąd wielu rolników chce się obejść bez prowadzenia ksiąg gospodarczych.

Przeciwnicy prowadzenia ścisłej gospodarskiej rachunkowości mówią: Ktoby tam miał czas ciągle przy książce siedzieć! Co mi to pomoże, że zapiszę to

co wezmę, lub wydam? Gdy mi zabraknie, tak mi nikt nie daruje, a zresztą te drobnostki sobie zapamiętam. Mylisz się bardzo, szanowny bracie! Nikt nie zdoła sobie zapamiętać, ile ta lub owa gałąź gospodarstwa w ciągu roku przyniosła dochodu lub wymagała wydatku. Zapiski w książce jedynie pouczą cię, że tu i tam twoje gospodarstwo kuleje, że ta lub owa sprawa potrzebowała znacznie więcej nakładu, niż ci przyniosła pożytku, że się więc nie opłaca i musisz sobie z nią inaczej postąpić. Książka gospodarza ci wprawdzie nie nagrodzi straty w brzęczącej monecie, ale będzie cię tak napominać:

Nie kupuj rzeczy niepotrzebnych, choćby były tanie;
Bo ci wreszcie na potrzebne pieniądze nie stanie.

I na drobne wydatki uważaj, bo małą dziurką wino powoli i z największej beczki wyciecze.

Nie licz pewnie na nikogo, tylko sam na siebie; nie chodź cudzemi nogami, nie zarabiaj cudzemi rękami, słuchaj własnymi uszami i patrz własnymi oczami, to ci dobrze będzie.

Gdy kogo stać na wino, ten niech piwo pije,
Gdy stać tylko na piwo, niech wody używa;
Gdy majątku przysporzy, dobrze sprawi rolę,
Na starość lampkę wina wypić mu pozwolę.

Książka gospodarza stosuje się więc do zdania: Chcesz kogo bogatym uczynić, nie dodaj mu pieniędzy, ale umij chciwości.

Inni wrogowie ścisłej rachunkowości w gospodarstwie tak się uniewinili: Przedkowie nasi też nie prowadzili ksiąg gospodarskich, a przecież dobrze gospodarzyli. To prawda. Nasi przodkowie mogli się obejść bez prowadzenia ksiąg gospodarskich, dziś atoli zupełnie inne czasy i inne okoliczności. Dawniej rolnik nie miał tyle dochodów co dziś, a co jeszcze ważniejsze, nie miał też tyle różnych potrzeb i wydatków, jak dziś. Na początku 19. stulecia starał się rolnik, żeby tyle wyprodukował na swej glebie, ile dla utrzymania swego i swojej rodziny potrzebował. Nie było wtenczas kolei żelaznych, nie znano parowców, dowóz artykułów żywności był trudny i drogi, nie słychano u nas o zbożu z Ameryki i Azji. Rola nie była jeszcze tak wyssana, dawała więc bez sztucznej pomocy pomyślnie plony, czeladź nie była tak rzadka i droga, rolnik nie utargował za swe produkty wprawdzie wiele, ale miał też mało wydatków. Mógł się więc obejść bez ksiąg, gdyż cała sztuka leżała w tem, by tyle i to wyprodukować, co w domu było potrzeba. Prócz tego tylko jaką drobnostkę trzeba było sprzedać na podatki i t. p. Wykonywanie cielesnych prac było wtenczas dla gospodarza o wiele ważniejsze jak prowadzenie rachunkowości, bo z doświadczenia wiedział, ile ludzi i bydła jego grunt wyżywić zdoła. Dziś inaczej. Zboże pozamorskie wypiera swojskie z targów, wełna przychodzi z Australii, rogacizna, ser i masło z Szwajcaryi, Danii, Rosyi, Francyi, Włoch i konkuruje na gwałt z naszymi produktami. Dziś robotnik i czeladź ściąga się do miast i miejsc fabrycznych, na wsi zostaje tylko lichy, gdzieindziej nie zdalny pomocnik rolnika i ten jeszcze stawia co rok większe wymagania. Podatki rosną jak grzyby około św. Piotra i Pawła. Niejeden rolnik wydaje na samą kawę i cukier więcej, jak jego pradziadek z tej samej realności wogóle w roku zyskał.

Dziś uprawa roli wymaga więcej nakładu, wszak o sztucznych nawozach, bez których obecnie prawie nie można się obejść, dawniej ani się komu śniło. Gospodarz utrzymuje więcej bydła, ma więc przy większych potrzebach większe dochody. Słowem dziś nie da się gospodarować tylko tak na chybił, trafił. Gospodarz, jeżeli się chce utrzymać, musi koniecznie nauczać się wszystko zapisywać. Wtenczas nauczy się lepiej rachować i gospodarzyć, a bieda nie trafi w nowym roku w jego progi, co mu z całego serca życzę.

Ogrodzona, dnia 5. stycznia 1902.

Jan Martinek, nauczyciel.

Pytania i odpowiedzi.

Pytanie I. Proszę podać, jak rozpoznawać ziemię, z jakiej części się składa, czy z marglu lub piasku i z innych jeszcze części, gdyż to jest najważniejsza rzecz, a lud się bardzo mało nią zajmuje. Proszę o odpowiedź w artykulu w „Rolniku“.

P. S.

Odpowiedź nastąpi w późniejszym numerze.

Ogłoszenia kupna i sprzedaży.

Na sprzedaż ma: Krużolek Paweł, rolnik w Godziszowie nr. 17. i członek Towarzystwa — dziesięć (10) hektolitrów esparzety, nasienie czyste także po 10 K hektolitr lub 30 K centnar metryczny. W razie zamówienia ści lub przynajmniej więcej worków, gotów dostawić na życzenie do Cieszyna.

• Sekretarz.

Publiczne podziękowanie.

Niżej podpisanemu zdarzało się od kilku lat bardzo często, że cielęta, a to ładne sztuki do chowu przeznaczone, zwykle do piątego dnia po ulegnięciu ginęły. Będąc z tego powodu we wielkim kłopotcie, poszedłem do naszego c. k. okręgowego weterynarza p. Blascha i pytając o przyczynę tego złego, prosiłem zarazem o radę. Pan weterynarz pouczył mię, iż jest to choroba „biegunka“ (Kälberruhr), której on zapobiedz względnie z niej wyleczyć umie.

W czerwcu zeszłego roku ocieliły mi się dwie krowy, a właśnie o tym czasie cielęta na rzeczoną chorobę najczęściej zapadają. Poszedłem natychmiast do pana weterynarza Blascha i on dał mi środek, który kazał zadawać zaraz po ulegnięciu, kiedy cielęta jeszcze były zdrowe. Tak zrobiłem i oboje cieląt dobrze się wychowało.

Dobitniejszy dowód skuteczności jest w innym wypadku. U p. Jungi, siedlaka i przełożonego gminy w Żukowie górnym, zachorowało w istocie cielę na biegunkę, zadaliśmy mu środek podany przez p. weterynarza i cielę w przedkości wyzdrowiało.

Te wypadki skłaniają nas, iż Wielmożnemu p. Blaschowi, c. k. weterynarzowi okręgowemu w Cieszynie, składamy niniejszem szczerze podziękowanie.

Józef Junga,
rolnik i przeł. gminy w Żukowie górnym.

Paweł Zielina,
rolnik w Żukowie dolnym.

Redaktor i wydawca: Ks. Franciszek Michejda.
Drukiem Kutzera i Sp., c. i k. dostawców dworu w Cieszynie.